

Al Kahf ●
Institute

Dr. M. Lutfi Hocaoglu

لَدَى, لَدُنْ, عِنْدَ

Leda, Ledün ve Inde farkı

لَدَى

Mekân zarfıdır. Sükûn üzere mebnidir. Yani sonundaki hareke veya harf cümledeki görevine göre değişikliğe uğramaz. لَدَا şeklinde de yazılır. Bir kelimeye muzaf olarak kullanılır. Zamirlere muzaf olduğu zaman لَدَيْ şeklinde yazılır. “Yanında” anlamındadır. Öncesinde harf-i cer gelmez. İbtidau-l gaye (başlangıç noktası) bildirmez.

لَدُنْ

Mekân zarfıdır. Sükûn üzere mebnidir. Yani sonundaki hareke veya harf cümledeki görevine göre değişikliğe uğramaz. Bir kelimeye muzaf olarak kullanılır. “Yanında” anlamına gelir. Öncesinde her zaman مِنْ harf-i cerini alır. Bu harf-i cerle beraber ibtidau-l gaye (başlangıç noktası) bildirir.

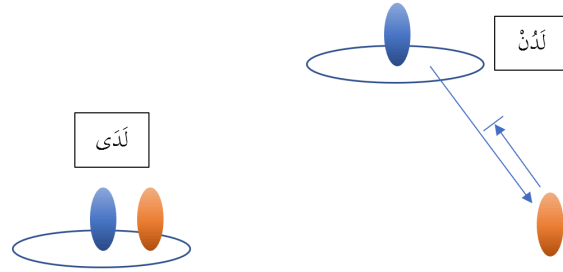
عِنْدَ

Mekân zarfıdır. Mu'râbdır yani sonundaki hareke cümledeki görevine göre değişikliğe uğrar. Cümlede hiçbir zaman mübteda, haber, fâil gibi görevler almadığı gibi bunların sıfatı da hâli de olmaz. Bu nedenle hiçbir zaman عِنْدُ şeklinde olmaz. Harf-i cer almadan da gelir مِنْ harf-i ceriyle de gelir. Hakiki zarfiyet yanında mecazi zarfiyet de bildirir. Muzafun ileyhini referans olarak gösterir. Muzafun ileyhini referans noktası yapar ve ona göre olan durumu anlatır. “Etkileşim alanında, -e göre” anlamındadır.

عِنْدَ ve لَدَى farkı

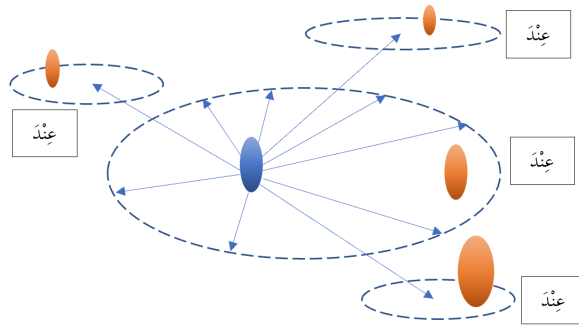
لَدَى üç boyutlu uzayda zarfiyet bildirirken لَدُنْ dört ve beş boyutlu uzay içinde zarfiyet bildirir. لَدُنْ ün muzafun ileyhinin üç boyutlu uzayda fiziksel olarak yanı belirtilmektedir. لَدَى ün muzafun ileyhinin ise dört ve beş boyutlu uzaydaki yanı belirtilmektedir. Her ikisi de hakiki ve mecazi zarfiyet için gelebilir.

Yanında bulunan لَدَى da gerçekten yanında bulunabilme imkânına sahiptir. لَدُنْ de ise bu imkân yoktur. Çünkü kendi boyutunun dışındadır. Bu nedenle her zaman مِنْ harf-i ceriyle gelir. Ancak ledünde bulunamaz, ledüne gidemez, ledünden ona gelebilir.

عِنْدَ ise diğer ikisinden farklı olarak referans noktası bildirir. Gerçek bir yanındalık bildirmez.

Etki alanını ifade eder. Muzafun ileyhi referans noktası olarak gösterir. Etki edebildiği ya da etkileşimde bulunabildiği her yer onun indidir. Bu yüzden görecelik ve görüş de bildirir. Ona göre, onun görüşüne göre anlamına gelir.

أَدَى örnekler

مَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذِ يَخْتَصِمُونَ

Ali İmran 44'te onlar çekiştiklerinde sen yanlarında değildin demektir. Burada hakiki zarfiyet vardır. Gerçekten fiziksel olarak onların yanında olmadığı ifade edilmektedir.

أَلْفِيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِ

Yusuf 25'te ikisi onun seyyidini kapının yanında buldu demektir. Gerçekten kapının yanında fiziksel olarak rastlamışlardır.

وَأَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَا مُوسَى لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ
لَدَى الْمُرْسَلُونَ

Neml 10. ayette Musa korkmuştur. Allah ona yanımda mürseller korkmaz demektir. Buradaki yanındalık mecazi zarfiyettir. Allah'ın Musa'nın yanında olması somut değil, soyuttur.

لَدُنْ örnekler

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

Bu ayette "senin ledünnünden bir rahmet hibe et" diye dua edilmektedir (Ali İmran 8). Burada istenen rahmet üç boyutlu uzaydan değil, üst boyutlardan istenmektedir. Yani gerçekleşme ihtimali olan olaylardan rahmet olan olayın yardımcı olarak gerçekleştirilmesi istenmektedir.

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ

Bu ayette (Ali İmran 38) Zekeriya Peygamber Allah'ın ledününden temiz bir zürriyet hibe istemektedir. Çünkü üç boyutlu uzayın kuralları içinde çocuğu olmamaktadır. Gerçekleşme ihtimali çok küçük olan kuantum uzayından olan seçeneği istemektedir. Bu nedenle ledün kelimesini kullanmıştır.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا

Nisa 40. ayette Allah'ın azim bir ecri ledününden vereceği ifade edilmiştir. Bunun sebebi verilecek ecrin üst boyuttaki üç boyutlu uzaylardan ecir olan seçeneğin gerçekleştirilecek olmasıdır.

الر كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ

Hud Suresi 1. ayette kitabın ayetlerinin hakim ve habir olanın ledününden tafsil edildiği söylenmektedir. Bunun sebebi ayetlerin üç boyutlu uzaydaki kuantum seçenekleri ile tafsil edilmesidir. Ayetlerin tafsili gerçekleşen ve gerçekleşme olasılığı olan olaylarla yapılmıştır.

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا

Kehf 65'te Musa ve yanındaki gencin buldukları bir kuldan bahsedilmektedir. Bu kula ledünümüzden bir ilim öğrettik denmektedir. Bunun sebebi bu ilmin üç boyutlu uzayın sınırlarının dışından olmasıdır. Gerçekleşecek kuantum seçeneklerini görebilme özelliğini bu ilimle kazanmıştır.

قَالَ إِنْ سَأَلْتكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عُذْرًا

Kehf 76'da Musa konuşmaktadır. Bundan sonra sana bir şey sorarsam benimle arkadaşlık etme demektedir. Arkasından ledünümüzden bir özre ulaştın demektedir. Muhatabın bilmeyeceği bir özelliktir Musa'nın ledünü. Kuantum seçeneklerinden karşı tarafı mazur göreceği seçenek gerçekleşmiştir. Bu nedenle Musa bu şekilde söylemiştir.

عِنْدَ örnekler

قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذُّبُّ وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ

Yusuf suresi 17. ayette Yusuf'u metalarımızın indinde bırakmıştık demektir. Burada Yusuf metalarına ulaşabileceği yerdedir, tam olarak yanında değildir.

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٌ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا

İsra 23. ayette anne babadan biri veya ikisi senin indinde yaşlılığa ulaşmışsa demektir. Burada anne babanın fiziksel olarak çocuğunun yanında yaşlanmasına gerek yoktur. Çocuğunun etki edebildiği bir yerde olması bu şartı sağlamak için yeterlidir.

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنِّي أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ

En'âm 50. ayette indimde Allah'ın hazineleri var demiyorum demektir. Burada hazineler fiziksel olarak yanında demek değildir. Etki edebileceği, kullanabileceği hazinelerin olduğunu söylemediğini söylemektedir.

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

Tevbe 19. ayette hacılara su vermeyi, mescidi-l haramı imar etmeyi Allah'a ve ahir yevme iman eden ve Allah yolunda cihad eden gibi mi kıldınız demektir. Sonrasında Allah'ın indinde eşit olmadıklarını söylemektedir. Burada Allah'ın indinde demek Allah'a göre demektir.